

Ár 2012, föstudaginn 11. maí, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Guðlaug B. Ólafsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 7/2012:**

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 17. janúar 2012, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 13. janúar 2012. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 20. janúar 2012, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dagsettu 21. febrúar 2012. Var bréfið sent sóknaraðila, með bréfi nefndarinnar, dagsettu 23. febrúar, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust frá sóknaraðila þann 5. mars 2012.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 27. apríl og 4. og 11. maí 2012.

II.

Málsatvik.

Þann 7. febrúar 2007 var Bílasamningur F nr. X, gerður um bifreiðina A. Varnaraðili var leigusali og sóknaraðili leigutaki. Leigutími var frá 2. febrúar 2007 til 5. febrúar 2014. Samkvæmt 3. gr. samningsins var samningurinn til 84 mánaða og bar leigutaka skv. 4. gr. að greiða tiltekið leigugjald mánaðarlega sem var gengistryggt, eins og allar fjárhæðir samningsins. Samkvæmt 19. gr. bar leigutaka auk leigugjalds að greiða F þóknun skv. gjaldskrá félagsins og alla skatta og gjöld sem kynnu að verða hækkuð eða lögð á leiguna, leigusamning eða bifreiðina, þ.m.t. virðisaukaskatt, bifreiðagjöld og þungaskatt ásamt kostnaði við innheimtu væri ekki um annað samið. Þá kom fram í greiðsluáætlun að allur kostnaður og gjöld fylgdu gjaldskrá F.

Í kjölfar dóma Hæstaréttar Íslands frá 16. júní 2010 og 16. september sama ár, endurreiknaði varnaraðili samning aðila til samræmis við ákvæði laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu, sbr. breytingarlög nr. 151/2010.

Gerðar hafa verið fimm gjalddaga-/greiðsluraðabreytingar vegna umrædds samnings. Þann 20. nóvember 2008 samþykkti varnaraðili að sóknaraðili greiddi 50% af heildarmánaðargreiðslu samnings næstu þrjá mánuði. Kostnaður við breytinguna var kr. 7.000. Þann 20. febrúar 2009 samþykkti varnaraðili að sóknaraðili greiddi 75%

af heildarmánaðargreiðslu samnings næstu þrjá mánuði. Kostnaður við breytinguna var kr. 3.500. Þann 30. júní 2009 samþykktu varnaraðili og sóknaraðili að sóknaraðili greiddi 75% af mánaðargreiðslu samnings næstu þrjá mánuði. Kostnaður við breytinguna var kr. 3.500. Þann 23. september 2009 samþykktu varnaraðili og sóknaraðili að sóknaraðili greiddi 50% af mánaðargreiðslu samnings næstu sex mánuði. Kostnaður við breytinguna var kr. 5.000. Þann 18. mars 2010 samþykktu varnaraðili og sóknaraðili að sóknaraðili greiddi 50% af mánaðargreiðslu samnings næstu sex mánuði. Í gjaldskrá varnaraðila frá þeim tíma sem umræddar skilmálabreytingar voru gerðar, kom fram að kostnaður vegna skilmálabreytinga væri kr. 10.000.

Þann 18. júní 2010 var krafa vegna umrædds samnings borin upp við varnaraðila af hálfu sóknaraðila. Varnaraðili hafnaði kröfu sóknaraðila um endurgreiðslu gjalds vegna gjalddagabreytinga, þann 11. nóvember 2011.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 13. janúar 2012.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst endurgreiðslu með dráttarvöxtum á þeim greiðslum sem hann innti af hendi vegna gjalddagabreytinga á bílaláni. Sóknaraðili vísar til þess að gjalddagabreytingarnar hafi verið gerðar til að lækka greiðslubyrði af láninu sem hafi verið orðin mjög þung vegna ólögðra gengistryggingar. Gjalddagabreyting hafi lækkað greiðslubyrði um helming. Gjalddagabreytingin hafi verið gerð nokkrum sinnum til skamms tíma í senn. Sóknaraðili kveður heildarkostnað sinn af gjalddagabreytingum vera kr. 20.500 og vísar þar um til gjalddagabreytinga dags. 20. nóvember 2008, 30. júní 2009, 23. september 2009 og 18. mars 2010.

Sóknaraðili kveðst hafa þurft að gera gjalddagabreytingarnar, vegna ólögðrar gengistryggingar, og því nauðbeygður til að greiða umræddan kostnað.

Þá vísar sóknaraðili til 5. mgr. 18. gr. laga nr. 38/2001 og að bankarnir hafi ekki tekið sambærileg gjöld vegna sambærilegra úrræða vegna gengistryggðra lána. Þá bendir sóknaraðili einnig á 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggæringa.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfum sóknaraðila verði hafnað. Varnaraðili vísar til þess að gjalddagan sé tilkomin vegna beiðni sóknaraðila um breytingu á samningi aðila og á sér fulla stoð í samningnum. Í því sambandi vísar varnaraðili til 19. gr. samningsins. Í greiðsluáætlun sem sé hluti samningsins sé einnig að finna ákvæði sem sóknaraðili hafi skrifað sérstaklega upp á en þar sé vísað til þess að allur kostnaður og gjöld sem varnaraðili innheimti í tengslum við samninginn fylgi gjaldskrá varnaraðila. Bendir varnaraðili á að sé gjaldskrá þess tíma sem skilmálabreytingarnar hafi verið framkvæmdar skoðuð megi sjá að skýrt sé kveðið á um að fyrirtækinu sé heimilt að innheimta tiltekið gjald fyrir skilmálabreytingar á samningi í tengslum við það að leigutaki óski eftir breytingum á greiðslum og/eða gjalddögum. Ljóst sé að gjalddaga varnaraðila sé í öllum tilvikum innan marka gjaldskrárinnar.

Varnaraðili vísar til þess að í lögum nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu, sbr. breytingarlög nr. 151/2010, sé ekki að finna neitt ákvæði sem leggi þá skyldu á herðar lánveitanda að endurgreiða lántaka gjöld af þessum toga. Að mati varnaraðila

hafi það enga þýðingu þó önnur fjármálafyrirtæki hafi í einhverjum tilvikum ekki innheimt þóknun fyrir sambærilegar skilmálabreytingar.

Þá vísar varnaraðili til meginreglunnar um samningsfrelsi, sem feli það m.a. í sér að aðilar samnings eigi forræði á því, hvers efnis sá samningur sé sem þeir geri.

Varnaraðili krefst þess að dráttarvaxtakröfu sóknaraðila verði hafnað, vilji svo ólíklega til að fallist verði á kröfur sóknaraðila.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að endurgreiðslu gjalda vegna gjalddaga-/greiðsluraðabreytinga. Krefst sóknaraðili kr. 20.500 með dráttarvöxtum en varnaraðili krefst þess að kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Gerðar voru fimm gjalddaga-/greiðsluraðabreytingar vegna bílasamnings nr. X á tímabilinu 20. nóvember 2008 til 18. mars 2010. Kostnaður vegna skilmálabreytinganna var á bilinu kr. 3.500 til 7.000. Sóknaraðili krefst nú endurgreiðslu vegna fjögurra þessara skilmálabreytinga.

Í 19. gr. bílasamnings sóknaraðila kom fram að leigutaka bar auk leigugjalds að greiða varnaraðila þóknun skv. gjaldskrá félagsins og alla skatta og gjöld sem kynnu að verða hækkuð eða lögð á leiguna, leigusamning eða bifreiðina, þ.m.t. virðisaukaskatt, bifreiðagjöld og þungaskatt ásamt kostnaði og innheimtu væri ekki um annað samið. Þá kom fram í greiðsluáætlun að allur kostnaður og gjöld fylgdu gjaldskrá varnaraðila. Í gjaldskrá nam skilmálabreyting kr. 10.000 á því tímabili sem um er rætt í máli þessu.

Sóknaraðili samþykkti með undirritun sinni á umræddar gjalddaga-/greiðsluraðabreytingar að greiða umræddar fjárhæðir. Í ljósi meginreglu samningaréttar um samningsfrelsi og umræddra ákvæða samnings aðila sem áður voru raktar verður ekki fallist á að varnaraðila beri að endurgreiða sóknaraðila umrædda fjárhæð. Ekki er fallist á með sóknaraðila að 5. mgr. 18. gr. laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu leggi þá skyldu á herðar varnaraðila að endurgreiða kostnað þann sem um er deilt í máli þessu, enda mælir ákvæðið fyrir um að kröfuhafa beri að endurgreiða þá fjárhæð sem hann hefur ranglega haft af skuldara vegna ólögmætra vaxta og/eða verðtryggingar. Geymir ákvæðið reglur um hvernig skuli haga þeim útreikningi. Á hinn bóginn felur það ekki í sér að skuldari skuli vera með öllu skaðlaus af öllum kostnaði sem hann hefur orðið fyrir vegna þeirrar ákvörðunar að gera lánasamning sem gengistryggður var með ólögmætum hætti. Hér er ekki um að ræða verulegan kostnað með hliðsjón af umfangi viðskiptanna og óumdeilt virðist að hann er í samræmi við gjaldskrá þá sem samið var um að fylgt skyldi í upphafi.

Í ljósi framangreinds verður ekki hjá því komist að hafna kröfu sóknaraðila.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M, á hendur varnaraðila, F, er hafnað.

Reykjavík, 11. maí 2012.

Haukur Guðmundsson

Guðlaug B. Ólafsdóttir

Jóhann Tómas Sigurðsson

Sérálit Geirs Arnars Marelssonar og Hildigunnar Hafsteinsdóttur:

Samkvæmt gögnum málsins voru gerðar fimm gjalddaga-/greiðsluraða-breytingar vegna bílasamnings nr. X á tímabilinu 20. nóvember 2008 til 18. mars 2010. Í öllum tilvikum greiddi sóknaraðili kostnað vegna breytinganna, samtals að upphæð 24.000 kr. Krafa sóknaraðila um endurgreiðslu tekur til fjögurra af þessum gjalddaga-/greiðsluraðabreytingum, þ.e. þeirra sem gerðar voru 20. nóvember 2008, 30. júní 2009, 23. september 2009 og 18. mars 2010. Bílasamningurinn sem um ræðir í málinu var gengistryggður í hlutföllunum JPY 50% og CHP 50%. Með dómi sínum í máli nr. 153/2010, sem kveðinn var upp hinn 16. júní 2010, komst Hæstiréttur að þeirri niðurstöðu að óheimilt væri að binda skuldbindingar í íslenskum krónum við gengi erlendra gjaldmiðla. Var því bílasamningur sá sem um ræðir í málinu ólögmatgur hvað þetta varðar. Ljóst er að miklar breytingar urðu á gengi þeirra gjaldmiðla sem um ræðir á því tímabili sem gjalddaga-/greiðsluraðabreytingarnar áttu sér stað, en gengi krónunnar gagnvart CHP og JPY hóf að veikjast snemma árs 2008. Í kjölfar þess hækkuðu afborganir af láni sóknaraðila verulega, sem hefði ekki gerst hefði samningur aðila verið með löglegum hætti. Með vísan til þessa föllumst við á það með sóknaraðila að ástæða breytinganna á samningi aðila hafi verið ólögmat gengistrygging samningsins. Er þá ekkert komið fram sem bendir til þess að sóknaraðili hefði allt að einu þurft að breyta láninu með þessum hætti hefði verið um löglegan samning að ræða, enda liggur ekki annað fyrir en sóknaraðili hafi að fullu staðið í skilum í samræmi við gjalddaga-/greiðsluraðabreytingarnar.

Teljum við því, eins og hér stendur á, að rétt sé með vísan til 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggerna, að víkja samningi aðila um greiðslur vegna umræddra breytinga á samningnum, til hliðar.

Samkvæmt öllu framansögðu teljum við að fallast beri á kröfu sóknaraðila hvað varðar endurgreiðslu 20.500 kr. Hins vegar teljum við okkur ekki fært að ákvarða sóknaraðila dráttarvexti, en engin gögn liggja fyrir um það hvenær sóknaraðili bar kröfu sína fram við varnaraðila, né fylgdu álitsbeiðninni gögn um samskipti aðila áður en kvörtun sóknaraðila var lögð fyrir nefndina. Er því ómögulegt, eins og mál þetta liggur fyrir, að ákvarða tímabil það sem dráttarvextir skuli taka til.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Varnaraðili, F, greiði sóknaraðila, M, kr. 20.500. Kröfu sóknaraðila um dráttarvexti er vísað frá.

Reykjavík, 11. maí 2012.

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Geir Arnar Marelsson